

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO
ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 7, 8, 9, 24, 33, 36, 47, 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIII-P-5219“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-20-1810(2); TAIS Nr.: 20-13897(2))**

2020-10-27 Nr. NV-2911

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas: pateikti Vyriausybės išvadą Respublikos Prezidento pateiktam Švietimo įstatymo projektui (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūloma įtvirtinti nuostatas dėl ikimokyklinio ugdymo prieinamumo vaikams, patiriantiems socialinę riziką, ir dėl priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo ankstinimo, siekiant mažinti mokinių pasiekimų atotrūkį.

Dabartinė situacija. Ikimokyklinis ugdymas nėra privalomas ir yra teikiamas vaikui nuo gimimo iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis ugdymas. ŠMSM duomenimis, ikimokyklinio ugdymo aprėptis savivaldybėse svyruoja nuo 14 iki 125 proc. skirtingo amžiaus grupėse. Valstybės kontrolė 2018 m. nustatė, kad apie 36 proc. socialinę riziką patiriančių vaikų nėra ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programą, nors šis ugdymas jiems turi būti skirtas pagal švietimo, mokslo ir sporto ir socialinės apsaugos ir darbo ministrų nustatytą tvarką. Valstybės biudžeto lėšomis finansuojama dalis ikimokyklinio ugdymo programos (ne mažiau kaip 4 valandos per dieną).

Priešmokyklinis ugdymas yra privalomas ir pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 6 metai. Priešmokyklinis ugdymas tęsiasi vienus metus.

Pradinis ugdymas pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 7 metai.

Įstatymo projekte siūloma:

- Užtikrinti ikimokyklinį ugdymą vaikams, patiriantiems socialinę riziką.
- Nustatyti, kad šiems vaikams reikiamos ugdymo ir ūkio lėšos būtų skiriamos iš valstybės biudžeto, o vežimą į/iš ugdymo įstaigos užtikrintų įstaigos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija ar savininkas savo nustatyta tvarka ir atvejais.
- Nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. priešmokyklinį ugdymą pradėti teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais iki balandžio 30 d. (atskiris atvejais – iki rugsėjo 1 d.) jam sueina 5 metai.
- Nustatyti, kad atskiris atvejais priešmokyklinis ugdymas gali tęstis du metus.
- Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. pradinį ugdymą pradėti teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais iki balandžio 30 d. (atskiris atvejais – iki rugsėjo 1 d.) jam sueina 6 metai.

Prezidentūros skaičiavimu, siūlomoms pakeitimams įgyvendinti reikėtų: 2021 m. – 3,3 mln. Eur, 2022 m. – 21 mln. Eur, 2023 m. – 22 mln. Eur, 2024 m. – 16,4 mln. Eur, 2025 ir 2026 m. – po 9,9 mln. Eur.

Projekto esmė. Projektu siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto tikslui, tačiau siūlyti Seimui jį tobulinti:

- Nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. įtvirtinti privalomą ugdymą pagal ikimokyklinio ugdymo programą vaikams, patiriantiems socialinę riziką bei kitiems vaikams, švietimo, mokslo ir sporto ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytais atvejais ir tvarka. Nustatyti, kad iš valstybės biudžeto būtų skiriamos lėšos šių vaikų ugdymo reikmėms tenkinti.
- Įtvirtinti visuotinį ikimokyklinį ugdymą, kas metus ankstinant vaikų amžių, kad nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. visuotinis ikimokyklinis ugdymas būtų prieinamas vaikams nuo 2 metų amžiaus.

- Nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. įteisinti dvejų metų priešmokyklinį ugdymą. Atsižvelgiant į vaiko gebėjimus, poreikius ir tėvų (globėjų) pageidavimus priešmokyklinis ugdymas gali būti trumpinamas iki vieno metų. Nustatyti, kad priešmokyklinis ugdymas pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 5 metai.
- Atlikti kitus keitimus, atsisakant perteklinių Įstatymo nuostatų bei sistemiškai jį tikslinant.

ŠMSM skaičiavimu, siūlomiems pakeitimams 2021 m. įgyvendinti valstybės biudžete reikėtų papildomai numatyti 800 tūkst. Eur socialinę riziką patiriančių vaikų ikimokyklinio ugdymo finansavimui.

Mokinių nemokamo maitinimo atvejai ir tvarka yra reglamentuojami Socialinės paramos mokiniams įstatymu. Siekiant, kad vaikams, kuriems paskirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, būtų skiriamas nemokamas maitinimas, šis įstatymas turėtų būti tikslinamas. ŠMSM skaičiavimu tokiu atveju 2021 m. valstybės biudžete reikėtų papildomai numatyti 220 tūkst. Eur nemokamam maitinimui finansuoti.

Rengiant 2021 m. valstybės biudžeto projektą šios sumos nebuvo numatytos.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina, tačiau susijęs su 127.1 p. įtvirtinta nuostata dėl lygiaverčių ankstyvojo ugdymo sąlygų visiems vaikams sukūrimo.

Derinimas: Projektas derintas su Teisingumo ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoms, Lietuvos savivaldybių asociacijai. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, parengta derinimo pažyma. Pasibaigus derinimo laikui pastabas pateikė Finansų ministerija, kuri nurodo, kad nesant tvarių finansavimo šaltinių neturi būti prisiimami ilgalaikiai įsipareigojimai, kuriems įgyvendinti reikia papildomų lėšų.

Dalykinio vertinimo išvada. Projektas aptartas 2020 m. spalio 19 d. neformaliame ministrų pasitarime ir koreguotas pagal pasitarimo metu išsakytas pastabas. Siūlome svarstyti *tarpinstituciniame pasitarime* ir koreguoti Projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą.

Socialinės politikos grupės patarėja

Nijolė Putrienė

tel. 8 706 63985, el. p. nijole.putriene@lr.lt